

SERIA V. ANUL 51 (151). NR. 11-12 (560-561) NOIEMBRIE-DECEMBRIE 2015

FAMILIA

REVISTĂ LUNARĂ DE CULTURĂ

150

DIRECTOR:
IOAN MOLDOVAN

APARE LA ORADEA

2. Divanul lui Caragea

Cine s-a uitat măcar la câteva meciuri de la Cupa Mondială a văzut de ce sunt în stare rugbiștii pe teren. Ei bine, deși cazuri de tot rare, nici pe hîrtie rugbiștii nu sunt mai prejos. O dovedește, cel puțin la români, Ionuț Caragea: mai bine de 30 de cărți (chiar dacă unele în reluare iar altele antologii) în doar vreo zece ani trebuie să fie probă destulă și îndestulătoare. Nici *Ascultă-ți gândul și împlinește-ți visele!* – cum se numește cartea de față – nu-i de tot nouă, dar măcar jumătate tot e. Mai important e însă faptul că ea constituie un întreg, o confesiune biografică desfășurată cu toate amănunțele, fie ele „exterioare”, fie „interioare”. E o reconstrucție biografică scrupuloasă, asistată de o memorie acută, aproape de verva detaliilor și a preciziei, și proiectată în convenția unui dialog introspectiv, un fel de divan, doar că nu al sufletului cu trupul, ci al poetului cu propria conștiință (sau, cum zice autorul, cu propriul „gînd” ca *daimon*). Divanul lui Caragea se ține, în mare, de un desfășurător cronologic economic supravegheat, dar nu rigid, căci lasă destul spațiu și fluxului (oarecum) involuntar; în orice caz, chiar dacă nu face paradă de proustianism, memorialul său face destule ocoluri și incursiuni în urmă spre a lăsa impresia măcar de libertate anamnetică, de nu de imprevizibilitate. Firul principal e, firește, cel biografic, dus de la copilărie pînă la maturitatea și bucuria „paternă”; el se împletește însă numaidecît cu firul devenirii poetice (al devenirii ca poet), contopindu-se și identificîndu-se adesea. Narativa biografică, incitată de vocea *alter ego*-ului (toată cartea e scrisă pe două voci), recuperează o viață plină de evenimente, unele fericite, altele traumatice, într-o epică de *bildungskonfession* a cărei țintă e, mereu, revelarea graduală a unei devenirii. E o confesiune de sine cu miză decisivă pe „sinceritate”, pe acuratețea concretă a peripețiilor și pe interpretarea lor în orizontul unui destin. Ionuț Caragea își retrăiește scriptural biografia, nu doar și-o reamintește, în sensul că plonjonul în amintire e atît de adînc și de „imediat” încît pasajele reamintite par de-a dreptul retrăite. Se întîmplă asta și în cazul secvențelor din copilărie și în cazul evocărilor (a bunicii, a bunicului, a tatălui etc.), dar mai ales în cazul scenariilor casnice sau amoroase, cu șirul lor de idile pornite din virtual și eșuate în real (afară de ultima, mîntuitoare de toate frustrările). E o „poveste” autentică, cu ritm evenimential și cu o analiză retrospectivă care nu tinde să falsifice datele inițiale ale realului. Ce-i drept, viața lui Ionuț Caragea și are destulă materie epică, de la performanțele sportive la exil și reîntoarcere - un fir întins și tensionat pe de o parte de elanurile și frustrările amoroase, pe de altă parte de religia poeziei. E o biografie „semnificativă”, nu doar cu epos, ci și cu o simbolistică a semnelor revelatoare. O biografie în care „semnele” apar tot mereu, ca și cum ea ar fi pusă pe calea unui destin și îndrumată într-acolo de o putere care-i semnalizează poetului în toate momentele de cotitură sau criză. Ionuț Caragea e, din această perspectivă, un bun cititor de semne, pe care, cei drept, le și caută, le și invocă, dar care i se și oferă ori de cîte ori el stă într-o

răscruce existențială. Iar asta se întâmplă de mai multe ori, astfel încât aceste incidente revelatoare par să constituie o suită de simboluri indicatoare și manifestarea afectivă a unui „magistru” de sus; un fel de protecție și de îndrumare destinală. La orice derută existențială, această protecție se epifanizează într-un indiciu salvator, cum e posterul din stația de metrou „reprezentându-l pe Iisus crucificat” și al cărui mesaj „în franceză” era „Și EL a donat”. Lectura semnelor e imediată și ea se traduce numaidecât într-o asumare existențială, ca și cum revelațiile ar aștepta doar să fie percepute spre a fi traduse într-un ethos și executate întocmai: „În acel moment ai avut revelația. Trebuia să urmezi exemplul lui Iisus. Trebuia să te sacrifici în numele poeziei, trebuia să ajungi un donator universal de cuvinte...”. Se-nțelege că această promptitudine a semnalizărilor de sus și această profuzie de semne îi induce poetului o neliniște (se și întreabă „De ce trebuia să fiu martorul tuturor acelor revelații și previziuni?”), bine plasată pînă la urmă într-un sentiment de elecțiune: „Unii oameni se roagă toată viața pentru un indiciu, pentru un semn, iar eu mă lovesc la tot pasul de ele”. În astfel de condiții și favoruri semnificante, nu-i de mirare că poetul se simte trimis în misie și că nu se dă în lături de la ea: „Noul tău rol era acela de a stabili o punte sufletească între oameni prin intermediul creației artistice”. Un pic de emfază a misiunii nu strică unui poet iar lui Ionuț Caragea cu atât mai puțin, mai ales că pare împins, mai cu voie, mai fără, la misionarismul umanist al poeziei. (?i nu numai al ei, căci revelația se traduce și în gesturi cotidiene, în acte și fapte de viață).

Revelațiile de acest tip manipulează și conceptul poetic, împins și el, pas cu pas, de la lirica provocatoare și „epatantă” la cea de angoase iar de aici la cea confesivă și apoi la cea cu proiect de transfigurare și salvare. Firește, la început și Ionuț Caragea voia să fie „cel mai mare” poet (măcar român), ambiție pe cât de deșartă, pe atât de întemeiată, cel puțin la pornire. Nici nu cred că se poate porni fără un astfel de orgoliu. Evident că orice poet se consolează după o vreme și s-ar mulțumi să fie și al o sutălea, oricât de delicat ar fi momentul acestei consolări. Se consolează și Ionuț Caragea, printr-un sofism eminent avantajos și scoțînd din cauză orice posibilă ierarhizare: „Să fii sincer și apreciat pentru sinceritatea ta este mai important decât să fii înconjurat de numeroși adulatori pe care i-ai mințit constant, înșirînd cuvinte goale”. (Asta numaidecât, dar se poate considera poet cine face așa ceva?!). Pe „sinceritate” și sacrificiu pune Ionuț Caragea mare bază („În numele poeziei mi-am riscat de foarte multe ori propria viață, punându-mi scrisul înaintea problemelor de sănătate”), oricât de anacronic ar suna aceste exigențe maximaliste. Ele vor să fie însă rigori de ontologizare a poeziei – și aici poetul are tot dreptul și toată dreptatea. Mai ales că el

crede și în misiunea salvifică a poeziei, în puterea ei vindecătoare, nu numai în „acoperirea” ei existențială: „Au fost atâtea experiențe de viață conștientizate la maxim, devenind, mai apoi, poezie. Tot ceea ce ai scris este o experiență trăită, ușor înnobilită de metafore sau exprimată direct”. Nu e rău că a fost așa, deși nu ce intră în poezie e important, ci doar ceea ce iese. Dar pentru un poet „neștiutor care scria poezia exact așa cum o simțea și cum o primea de la sursă” e un semn că încrederea în virtuțile izbăvitoare ale poeziei e încă intactă. Ionuț Caragea își subliniază, dar își și pune în valoare această inocență formativă (care se vede și din entuziasmul spontan cu care face din Daniel Corbu poetul său „contemporan favorit”, pentru că ar scrie „o poezie mulată direct pe suflet”). În maniera romantică a revărsării de suflet scrie, cu multă candoare confesivă, și Ionuț Caragea, făcând doar un pas de la trăire la scriere. În acest concept, decepțiile sau înflăcărrile se varsă direct în versuri iar filtrul dintre trăit și scris e tot mai subțire. Asta și atunci când materia inspirativă o constituie suferințele, frustrările și angoasele, și atunci când poetica se „pozitivizează” și vede/simte miracole peste tot: „Alexandra (una dintre iubitele deceptivă, n.n.) nu era singurul motiv care mă inspira. Totul era poezie. Nu trebuia decât să fiu foarte atent la detalii și să scriu”. Firește, e un scris de poezie care sublimază trăiri, translează stări, sub o vrajă nepricepută. Dar pe acest drum al limpezirii poetice survin și iluminări mai determinante, în care poetul se angajează și programatic, nu doar se lasă contaminat: „Înțelegând sensul existenței mele, hotărâsem să merg pe calea spirituală a poeziei. În intimitate cu Dumnezeu și tot ce înseamnă Dumnezeu, nu am fost niciodată singur”. De aici și pînă la dedicarea absolută pentru dragoste nu mai e decît un pas, pe care poetul îl și face: „Considerai că a iubi și a fi iubit sunt singurele țeluri care contează cu adevărat în viață, restul fiind doar niște iluzii...”. Așadar, de la suferință la extaz, de la angoasă la iluminare și de la elegie la imn ar fi drumul pozitiv și exemplar al poeziei. În orice caz, Ionuț Caragea pe el merge.

Toate aceste stadii ale devenirii sunt nu atît ipostaze conceptuale diverse (dar totuși nuanțate, cu toate că pe fond avem același concept de transpunere candidă a trăitului în scris), cît ipostaze atitudinale, un grafic de schimbări pe care și poezia îl urmează întocmai. Dialogul autobiografic e presărat cu salturi în poezie, dar aceste intercalări de poeme nu și-au propus să fie o antologie ilustrativă pentru drumul parcurs de Ionuț Caragea; ele se produc acolo unde temperatura afectivă a discursului anamnetic și introspectiv pus pe două voci se ridică și e nevoie de o sublimare a lui. Poemele alese sunt „ocasionale” ilustrative (firește, fiind atît de legată de trăit, toată poezia lui Ionuț Caragea e cumva „ocasională”, determinată de

Al. Cistelecan

precedența trăirii) pentru o situație biografică sau pentru o temperatură de stare; dar și, chiar dacă nu riguros, marcaje de parcurs, urme ale metamorfozei. În acest sens, devine logic și imperativ ca ultimele „citate” să marcheze stadiul „pozitiv” al poeticii, punctul de extaz dintre iubire, viață și discurs: „prin femeia pe care o iubesc/ am redescoperit patria/ prin ea mi-am dat seama că sunt tânăr încă/ și am un viitor/...// da, prin femeia pe care-o iubesc/ am redescoperit scrisul/ atunci când credeam că nu se poate scrie/ decât din suferință și neîmplinire”. E un punct de coincidență spre care poezia lui Ionuț Caragea a tins mereu, dar la care a ajuns pe un drum accidentat (și biografic, și poetic). Ar trebui să fie pragul dincolo de care nu mai poate urma decât poezia ca beatificarea realului. Dar vom vedea cum va fi.